

ISSN 2521-1757 (Print)

ISSN 2616-8812 (Online)

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ІЗМАЇЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

СЕРІЯ: ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Випуск 72

Заснований у 1997 році

Ізмаїл 2025

DOI: 10.31909/26168812

УДК 378:001.891

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1188 від 24.09.2020 р. журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічні науки.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ №22509-12409ПР від 01.12.2016

Ідентифікатор медіа – R30-06705

Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2025. Вип. 72. 321 с.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Максимчук Борис – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Циганенко Лілія** – заступник головного редактора, доктор історичних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Кічук Надія** – заступник головного редактора, доктор педагогічних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Бідюк Наталія** – доктор педагогічних наук, професор (Хмельницький національний університет, Україна); **Гораш-Постіка Віоріка** – доктор педагогічних наук, професор (Кишинівський університет, Молдова); **Кічук Ярослав** – доктор педагогічних наук, професор, ректор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Князян Маріанна** – доктор педагогічних наук, професор (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Україна); **Котелянець Наталка** – доктор педагогічних наук, професор (Центральнорумунський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Україна); **Куртєва Оксана** – доктор педагогіки (Комратський державний університет, Молдова); **Морзе Наталія** – доктор педагогічних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна); **Пищик Іренеуш** – доктор педагогічних наук (Куявська вища школа у Влоцлавку, Польща); **Плачинда Тетяна** – доктор педагогічних наук, професор (Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Україна); **Рашидов Сейфулла** – доктор педагогічних наук, професор (Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна); **Сасенко Володимир** – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, доктор наук з організації та управління, професор Вищої школи управління та адміністрування в Ополе (Польща).

Відповідальний за випуск – Марков Семен

Рекомендовано до друку Вченою радою Ізмаїльського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 23.09.2025 р.)

Збірник зареєстровано в міжнародних каталогах періодичних видань та наукометричних базах даних:

Index Copernicus; Google Scholar; Eurasian Scientific Journal Index (ESJI); ResearchBib Journal Index and Archive (ResearchBib); Scientific Indexing Services

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
<http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/index>

У збірнику опубліковані наукові статті з проблем сучасної теорії і практики освіти, навчання та виховання. Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів.

Засновник і видавець – Ізмаїльський державний гуманітарний університет
<https://ror.org/04rep4w03>

Адреса редакції: Ізмаїльський державний гуманітарний університет,
вул. Рєпіна, 12, м. Ізмаїл, обл. Одеська, 68600. тел.: +380 (4841) 6-30-01, e-mail:
nauka_idgu@ukr.net

Тексти публікацій були перевірені за допомогою системи пошуку ознак плагіату StrikePlagiarism.com в рамках проекту підтримки наукових університетських видань.

ISSN 2521-1757 (Print)

ISSN 2616-8812 (Online)

SCIENTIFIC BULLETIN
OF THE IZMAIL STATE
UNIVERSITY OF HUMANITIES
SECTION: PEDAGOGICAL SCIENCES
ISSUE 72

Established in 1997

Ізміл 2025

DOI: 10.31909/26168812

УДК 378:001.891

**According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of
24.09.2020**

**№ 1188 the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine
(category «B») on pedagogical sciences.**

Certificate of state registration of printed mass media KB series №22509-12409ПП (01.12.2016).

Media ID - R30-06705

**Scientific Bulletin of the Izmil State University of Humanities: collection of
scientific works. Section: Pedagogical Sciences. Izmil : RVB IDGU, 2025. Ed. 72. 321 p.**

ORGANIZING TEAM

Maksymchuk Borys – *Chairman, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Izmil State University of Humanities, Ukraine);* **Tsyganenko Lilia** – *Co-Chairman, Doctor of Historical sciences, Professor (Izmil State University of Humanities, Ukraine);* **Kichuk Nadiia** – *Co-Chairman, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Izmil State University of Humanities, Ukraine);* **Bidyuk Natalia** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Khmelnitsky National University, Ukraine);* **Gorash-Postika Viorica** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (University of Chisinau, Moldova);* **Kichuk Yaroslav** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Rector (Izmil State University of Humanities, Ukraine);* **Knyazyan Marianna** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Odessa I.I. Mechnikov National University, Ukraine);* **Kotelyanets Natalka** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Ukraine);* **Kurteva Oksana** – *Doctor of Pedagogy (Comrat State University, Moldova);* **Morze Natalia** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Borys Hrinchenko University of Kyiv, Ukraine);* **Pyzhyk Ireneusz** – *Doctor of Pedagogical Sciences (Kuyavian Higher School in Wloclawek, Poland);* **Plachynda Tetyana** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Ukraine);* **Rashidov Seifulla** – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Izmil State University of Humanities, Ukraine);* **Saenko Volodymyr** – *PhD in Physical Education and Sports, Associate Professor (Institute of Physical Education and Sports of Taras Shevchenko National University of Luhansk, Doctor of Organization and Management, Professor of the Higher School of Management and Administration in Opole, Poland).*

Responsible for the issue – Markov Semen

***Recommended for publication by the Academic Council of Izmil State University of
Humanities (protocol № 2, 23.09.2025)***

**The collection is registered in the international directories of periodicals and
scientometric databases:**

Index Copernicus; Google Scholar; Eurasian Scientific Journal Index (ESJI);

Researchbib Journal Index and Archive (ResearchBib); Scientific Indexing Services

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition

<http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/index>

*The collection contains scientific articles on the problems of modern theory and practice of
education, training and upbringing. For researchers, teachers, post-graduate students, students.*

Founder and Publisher – Izmil State University of Humanities

<https://ror.org/04rep4w03>

Editorial address: Izmil State University of Humanities,

Repina str, 12, Izmil, Odessa region, 68600. tel.: +380 (4841) 6-30-01, e-mail: nauka_idgu@ukr.net

*The texts of the publications were verified using the StrikePlagiarism.com
plagiarism signs search system as part of the project to support academic
university publications.*

© Izmil State University of Humanities, 2025

© The authors of articles, 2025

Зміст

Атмажсов Іван, Турчинов Євген, Супрун Анна Формування здатності студентів до здоров'язбереження у процесі опанування фахових навчальних дисциплін.....	9
Барабаш Вікторія, Глебова Людмила, Коломієць Олена Педагогічні інновації вищої школи у контексті глобалізації та освітньої інтеграції.....	19
Баиштовенко Оксана, Оніщук Лариса Фізична культура і спорт як засоби підтримки фізіологічного довголіття.....	33
Біла Олена Міждисциплінарність професійної ідентичності майбутніх фахівців у контексті реалізації проєктної діяльності в освітній сфері у США.....	46
Бухнієва Олена Аспекти інтерпретації народного музичного мистецтва у педагогічній освіті: євро-інтеграційний контент.....	56
Вдовенко Тетяна Особливості викладання сучасного мовознавства (англ.).....	65
Воробйов Яків Математичне моделювання в освітньому процесі як фундаментально-методологічна основа прогнозування та оптимізації соціально-економічних систем.....	73
Денисов Сергій Навички аранжування як необхідна складова креативності майбутнього вчителя музики.....	82
Звєкова Вікторія, Качуровська Оксана, Рогатин Сергій, Бабовал Сергій Розвиток комунікативних навичок і навичок співпраці в цифровому середовищі в умовах інклюзії.....	93
Іванчук Анатолій Вивчення майбутніми вчителями технологій процесу виробництва бджолиного меду.....	103
Каплієнко Анастасія, Козак Марія Історичний розвиток і основні положення денверської моделі раннього втручання.....	114
Кічук Надія Корпоративна культура як педагогічне явище.....	124
Кічук Ярослав, Арнаут Андрій Правова рефлексія як складова здатності майбутніх фахівців до успішної професійної самореалізації.....	130
Лесіна Тетяна Формування медіаційних навичок у системі професійної підготовки майбутніх фахівців.....	138
Лисенко Інна Фахова підготовка майбутніх логопедів до роботи в інклюзивному просторі як чинник ефективності сучасної освітньої системи.....	148
Листопад Олексій, Мардарова Ірина, Листопад Наталя Мультирівневий підхід до впровадження здоров'язбереження в освіті: європейський та український досвід.....	160
Лужанський Олександр Формування соціально-медіаційних навичок як складова магістерської підготовки педагогів.....	175

**A MULTI-LEVEL APPROACH TO IMPLEMENTING HEALTH PROMOTION IN
EDUCATION: EUROPEAN AND UKRAINIAN EXPERIENCE**

**МУЛЬТИРІВНЕВИЙ ПІДХІД ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ В
ОСВІТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД**

Олексій Листопад

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної
педагогіки

E-mail: alex.listopad@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3121-324X

Research ID: H-8210-2018

Державний заклад

«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені

К. Д. Ушинського», Україна

Oleksii Lystopad

Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor,
Head of the Department of Preschool
Education

E-mail: alex.listopad@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3121-324X

Research ID: H-8210-2018

State institution "South Ukrainian National
Pedagogical University named after
K. D. Ushynsky", Ukraine

Ірина Мардарова

кандидат педагогічних наук, доцент

E-mail: irisska.ika17@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8899-2830

Research ID: [H-8195-2018](https://orcid.org/H-8195-2018)

Державний заклад

«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені

К. Д. Ушинського», Україна

Iryna Mardarova

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor

E-mail: irisska.ika17@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8899-2830

Research ID: [H-8195-2018](https://orcid.org/H-8195-2018)

State institution "South Ukrainian National
Pedagogical University named after
K. D. Ushynsky", Ukraine

Наталія Листопад

кандидат педагогічних наук, викладач
дошкільних дисциплін

E-mail: natasha.listopad@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3550-9985

Комунальний заклад «Одеський

педагогічний фаховий коледж», Україна

Natalia Lystopad

Candidate of Pedagogical Sciences,
Teacher of preschool disciplines

E-mail: natasha.listopad@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3550-9985

Municipal Institution «Odessa Pedagogical
Professional College», Ukraine

ABSTRACT

In accordance with legislation and modern approaches to health preservation in institutions from preschool to higher education, the priority is to shape the personality of future teachers by instilling moral values, social activity, responsibility, a healthy lifestyle, the ability to think freely and self-organise in modern educational conditions in participants in the educational process. Therefore, the heads of educational institutions are faced with the problem of creating the necessary conditions for the organisation of a modern innovative digital space, strengthening the sports and health base, creating appropriate conditions for health improvement, for mass sports, and for holding organisational, educational, scientific, sports, health and other events to promote a culture of health preservation and adherence to a healthy lifestyle among teachers. The purpose of the article is to develop components and indicators of the formation of a health-saving culture among future preschool educators, as well as to

develop methods for forming a health-saving culture among future preschool educators in an innovative digital space. A multi-level approach to health promotion in education is a key tool for building a healthy society. European experience shows that systematic work at all levels yields positive results. Ukraine has the potential to implement similar models, but needs deeper integration of international practices, state support and active community participation. In order to determine the levels of health-saving culture among future preschool teachers, the results of the monitoring study were summarised and statistical analysis methods were used. The formation of a health-saving culture among future preschool educators consists of the following components: cognitive-informational, motivational-value, activity-creative, and evaluative-reflective. Based on the identified components and indicators, the levels of health-saving culture formation among future preschool teachers are characterised as follows: high level (in-depth knowledge of health, health-saving technologies and digital hygiene, strong motivation for a healthy lifestyle, active use of health-saving technologies and digital tools, high reflectivity); satisfactory level (sufficient knowledge, but selective use of health-saving technologies and digital tools in the process of developing original health-saving programmes, unstable motivation, ability to correct one's activities to preserve and strengthen health, level of self-reflection development); low level (insufficient knowledge, weak motivation, unsystematic use of health-saving methods and digital tools, low reflectivity, lack of guidance on correcting one's activities to preserve and strengthen health, level of self-reflection development). Originality: a methodology for forming a culture of health preservation among future preschool educators has been developed. The formation of a culture of health preservation among higher education students was carried out using the innovative digital space of the university. The statistical significance of positive changes in the formation of a health-saving culture among future preschool teachers after the introduction of the academic discipline 'Theory and Technology of Valeological Education of Preschool Children' has been proven.

Keywords. *health-saving culture, future teachers, preschool education, formation of health culture, innovative digital space, formation methodology, components of health-saving culture, indicators of formation, professional training, health-saving technologies, multi-level approach.*

Постановка проблеми. Відповідно до законодавства та сучасних підходів здоров'язбереження в закладах від дошкільної до вищої освіти пріоритетом є формування особистості майбутнього педагога шляхом утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних освітніх умовах. Отже, перед керівниками закладів освіти постає проблема упровадження необхідних умов для організації сучасного інноваційно-цифрового простору, зміцнення спортивно-оздоровчої бази, створення належних умов для оздоровлення, для занять масовим спортом, проведення організаційних, просвітницьких, наукових, спортивних, оздоровчих та інших заходів формування культури здоров'язбереження та дотримання здорового способу життя педагогів (Закони України «Про фахову передвищу освіту», 2024; «Про вищу освіту», 2025). Проблемі формування культури здоров'язбереження майбутніх педагогів присвячена означена публікація у контексті сучасних освітніх змін. Оскільки незважаючи на певні кроки та законодавчі завдання щодо інтеграції здоров'язбереження в освітнє середовище, недостатньо розроблені єдині шляхи та умови ефективного упровадження даного процесу у підготовку майбутніх педагогів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну і практичну підготовку майбутніх педагогів, зокрема і в галузі дошкільної освіти розглядали (Л.Артемова, Г.Беленька, Н.Богданець-Білоskalенко, Н.Гавриш, О.Дубасенюк, О.Комар, Л.Лук'янова,

Р.Найда, І.Підлипняк, О.Попович, Н.Скрипник, О.Трифорова, Н.Трофаїла, В.Чайка, А.Шевченко, К.Шовш та інші). Науковці досліджували особливості професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти в умовах фахової передвищої (коледж) та університетської освіти, розробки різних методик і моделей реалізації освітніх завдань на базі методологічних підходів, зокрема культурологічного.

У вітчизняних і зарубіжних наукових працях культурологічний підхід виразно розглянутий в ракурсі розв'язання проблем сучасної освіти, дослідження об'єкту як культурного явища і цінності буття, побудови сучасної освітньої моделі та напряму педагогічної практики (А.Авраменко, М.Бастун, І.Бех, Н.Воронова, С.Гвоздїй, Н.Гречаник, М.Грицько, В.Гриньова, Н.Дічек, І.Княжева, Л.Ковальчук, С.Сисоєва, М.Туллі, С.Цзін, Т.Яценко та інші).

Сучасні дослідження (Р.Бедрань, 2017; В. Бобрицька, 2006; Н.Гуданич, 2013) акцентують увагу на необхідності комплексного підходу до формування культури здоров'язбереження майбутніх педагогів, де технології, організаційні зміни та психологічна підтримка поєднуються для зменшення професійних ризиків. Заклади фахової передвищої та вищої освіти потребують інтеграції міжнародного досвіду та державної підтримки для реалізації цих стратегій. Міжнародні проекти здоров'язбереження «Розбудова стійкої системи громадського здоров'я» (2022-2027), «Партнерства з питань всесвітньої медичної безпеки: розширення та покращення стратегій і систем лабораторій громадського здоров'я»(2020-2025) та інші (Центр громадського здоров'я МОЗ України, 2025).

Проаналізувавши наукові дослідження (Н.Башавець, 2012; В. Бобрицька, 2006; Н.Завидівська, 2002; С.Замрозович-Шадріна, 2022), окреслимо основні проблеми формування культури здоров'язбереження майбутніх педагогів в умовах закладів дошкільної, фахової передвищої та вищої освіти та стратегії їх вирішення: обмежені ресурси в баз практик ЗДО для реалізації здоров'язбережувальних технологій, відсутність сенсорних кімнат, спортивного інвентарю, якісних майданчиків; необхідність упровадження доступних та ефективних програм психологічної допомоги, організації тренінгів, майстер-класів, практичних-вебінарів, підвищення кваліфікації щодо підтримки ментального здоров'я та стратегій управління емоційним станом, наявність фінансових труднощів організації якісного здоров'язбережувального середовища та дотримання політики «work-life balance»; низька мотивація майбутніх педагогів щодо ведення здорового способу життя, наявність шкідливих звичок, несприятливі умови проживання та навчання.

Формулювання мети статті. розробка компонентів та показників сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти, розробка методики формування культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти в інноваційно-цифровому просторі.

Виклад основного матеріалу. Здоров'язбереження в освіті – це комплексний підхід, спрямований на формування здорового способу життя, профілактику захворювань та створення сприятливих умов для організації освітнього процесу. У сучасних умовах, особливо під час війни та після пандемії COVID-19, означена тема набуває особливої актуальності. Європейський досвід демонструє ефективність мультирівневого підходу, який поєднує зусилля держави, закладів освіти, педагогів, здобувачів освіти та родин. Україна також розвиває власні моделі здоров'язбереження, адаптуючи європейські практики до національного контексту.

Встановлено, що мультирівневий підхід до реалізації здоров'язбережувальних технологій передбачає організацію цілеспрямованої взаємодії на трьох основних рівнях: макро-, мезо- та мікрорівні. На макрорівні (державному) здійснюється законодавче регулювання, формуються стратегічні документи, розробляються та фінансуються національні програми охорони здоров'я і освіти. Наприклад, у Європейських країнах діє Стратегія ВООЗ «Здоров'я-2020», яка передбачає міжгалузеву співпрацю у сфері освіти,

охорони здоров'я, соціального захисту та інфраструктури з метою формування здорового способу життя. У цьому контексті в країнах Скандинавії активно впроваджуються державні програми, що інтегрують здоров'язбережувальні компоненти в національні освітні програми та проекти.

На мезорівні (регіональному та інституційному) реалізуються конкретні програми на рівні окремих шкіл, університетів, медичних закладів, громадських організацій та органів місцевого самоврядування. Наприклад, у Німеччині функціонують «Школи здоров'я» які забезпечують інтеграцію фізичної активності, здорового харчування, психоемоційної підтримки та санітарно-гігієнічних норм у повсякденне життя освітнього закладу. Подібні програми передбачають міждисциплінарну співпрацю педагогів, психологів, медичних працівників та соціальних служб.

На мікрорівні (індивідуальному) акцент робиться на формуванні в здобувачів освіти, педагогів та батьків особистої відповідальності за збереження власного здоров'я та створення безпечного освітнього середовища, що включає, зокрема, формування навичок здорового способу життя, емоційного саморегулювання, дотримання гігієни, а також участь у програмах самопомоги. Наприклад, у Швейцарії діють шкільні ініціативи, спрямовані на розвиток емоційного інтелекту та профілактику стресу серед підлітків шляхом впровадження курсів з майндфулнесу та психоемоційної грамотності. Отже, мультирівневий підхід до здоров'язбереження в освіті є ключовим інструментом у формуванні здорового суспільства, оскільки передбачає системну та послідовну взаємодію між державою, закладами освіти та окремими індивідами.

Зауважимо, що сформованість культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти включає кілька компонентів і взаємопов'язаними показниками, розглянемо їх детальніше:

- когнітивно-інформаційний компонент (включає систему знань, уявлень та розуміння майбутніми педагогами дошкільної освіти основ здорового способу життя, принципів збереження здоров'я дітей, організації безпечного освітнього середовища та цифрової гігієни): знання основ здорового способу життя, розуміння принципів здоров'язбережувальних технологій у дошкільній освіті; обізнаність із віковими та психофізіологічними особливостями розвитку дітей, усвідомлення факторів, що впливають на фізичне, психічне та соціальне здоров'я; уявлення про методи та технології зміцнення здоров'я дітей у ЗДО, організації безпечного та комфортного освітнього здоров'язбережувального простору; орієнтація в сучасних цифрових ресурсах та освітніх платформах здоров'язбереження; уявлення щодо методів психоемоційного розвантаження (медитації, дихальні техніки, релаксаційні вправи), організації правильного режиму навчання, праці та відпочинку;

- мотиваційно-ціннісний компонент (усвідомлення майбутніми педагогами дошкільної освіти значущості здоров'я як особистісної та професійної цінності, формування позитивної мотивації до здорового способу життя, відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я дітей, а також на виховання стійких здоров'язбережувальних цінностей): усвідомлення особистої відповідальності за власне здоров'я та здоров'я дітей, розуміння здоров'я як основи особистісного та професійного розвитку; позитивне ставлення до здоров'язбереження як цінності; наявність емпатії та турботи про здоров'я дітей дошкільного віку; мотивація до ведення здорового способу життя та застосування здоров'язбережувальних та цифрових технологій у професійній діяльності; наявність стійкої мотивації до самовдосконалення у сфері здоров'язбереження;

- діяльнісно-творчий компонент (охоплює активну практичну діяльність майбутніх педагогів дошкільної освіти щодо збереження власного здоров'я та формування здорового способу життя у дітей, передбачає застосування здобутих знань у професійній діяльності, розвиток діяльнісного підходу до реалізації

здоров'язбережувальних технологій та впровадження інноваційних методик): уміння використовувати здоров'язбережувальні та цифрові технології у педагогічній діяльності; уміння формувати навички здорового способу життя у дітей та організація здоров'язбережувального середовища ЗДО; уміння розробляти авторські програми здоров'язбереження для дітей дошкільного віку та методичні матеріали профілактичного змісту для батьків; уміння застосувати цифрові технології для популяризації здорового способу життя (онлайн-блоги, відеолекції, інтерактивні презентації, комп'ютерні ігри); уміння здійснювати самоконтроль за власним фізичним та психічним станом, раціональним використанням часу для навчання, роботи, відпочинку та фізичної активності «work-life balance»;

- оцінювально-рефлексивний компонент (передбачає здатність майбутніх педагогів дошкільної освіти аналізувати, оцінювати та коригувати власний рівень сформованості культури здоров'язбереження, а також усвідомлювати її значущість у професійній діяльності): оцінка власної культури здоров'язбереження та потреби в її вдосконаленні; здатність до аналізу ефективності застосованих здоров'язбережувальних методик та цифрових інструментів, власного впливу на формування здорових звичок у дітей; здатність до корекції своєї діяльності для збереження та зміцнення здоров'я, рівня розвитку саморефлексії щодо власних звичок та їхнього впливу на здоров'я.

На підставі визначених компонентів та показників схарактеризовано рівні сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти: високий рівень (глибокі знання про здоров'я, здоров'язбережувальні технології та цифрову гігієну, стійка мотивація до здорового способу життя, активного застосування здоров'язбережувальних технологій та цифрових інструментів, висока рефлексивність); задовільний рівень (достатні знання, але вибіркоче застосування здоров'язбережувальних технологій та цифрових інструментів у процесі розробки авторських програм здоров'язбереження, нестабільна мотивація, здатність до корекції своєї діяльності для збереження та зміцнення здоров'я, рівня розвитку саморефлексії); низький рівень (недостатні знання, слабка мотивація, несистематичне використання здоров'язбережувальних методів та цифрових інструментів, низька рефлексивність, відсутність настанови до корекції своєї діяльності для збереження та зміцнення здоров'я, рівня розвитку саморефлексії).

Моніторингове дослідження сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів проводилось на базі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» та Комунального закладу «Одеський педагогічний фаховий коледж». У дослідженні приймали участь 92 респонденти, які навчаються за освітньо-професійними програмами «Дошкільна освіта. Логопедія в закладах дошкільної освіти», «Дошкільна освіта. Практична психологія в закладах дошкільної освіти» першого (бакалаврського) рівня спеціальності Дошкільна освіта, за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності Дошкільна освіта. Метою моніторингового дослідження було визначення рівня сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Задля визначення рівнів сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти використовували наступний діагностичний інструментарій: спостереження за діяльністю здобувачів освіти, анкетування, опитування, вивчення документації, аналіз продуктів діяльності, метод статистики Пірсона. Наприклад, «Карта спостережень за дотриманням здорового способу життя, раціональним використанням часу «work-life balance» для здобувачів освіти», «Методика діагностування ціннісних орієнтацій М.Рокича», Методика «Мотивація до успіху Т.Елерса»; Анкета «Виявлення рівнів професійно-валеологічної компетентності студентів» (В.Нестеренко, 2003), Опитувальник для студентів задля визначення стану професійної підготовки майбутніх вихователів до здійснення здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної

освіти (Н.Вінарчук, 2024); Діагностична методика виявлення рівнів сформованості майбутніх вихователів ЗДО до здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної освіти (Н.Вінарчук, 2024); Анкета для майбутніх педагогів дошкільної освіти щодо визначення рівня сформованості культури здоров'язбереження; Анкета для майбутніх педагогів дошкільної освіти на визначення їх орієнтації в сучасних цифрових ресурсах та освітніх платформах здоров'язбереження; тестова методика «Саморефлексія власних звичок та їхнього впливу на здоров'я»; завдання практичного характеру: аналіз документації планів здоров'язбереження в ЗДО, розробка дидактичних матеріалів на дотримання здорового способу життя, організації здоров'язбережувального середовища ЗДО (Р.Бедрань, 2017; В.Нестеренко, 2003), аналіз продуктів діяльності здобувачів освіти: з розробки акторських програм здоров'язбереження дітей дошкільного віку, аналіз нормативних документів та програм розвитку дитини, аналіз застосованих здоров'язбережувальних методик та цифрових інструментів, використання цифрових технологій для популяризації здорового способу життя (ведення онлайн-блогів, розробка відеолекцій, презентацій, комп'ютерних ігор, сторінки здоров'язбереження сайту ЗДО); статистичний метод для визначення схожості та відмінності у даних (критерій χ^2 Пірсона).

Проведене моніторингове дослідження на базі Комунального закладу «Одеський педагогічний фаховий коледж» зі здобувачами фахової передвищої освіти 2 курсу дозволило зафіксувати наступні дані: більшість респондентів як контрольної групи 13 (56,5%), так і експериментальної групи 12 (52,2%) продемонстрували низький рівень сформованості культури здоров'язбереження; у 6 (26,1%) здобувачів фахової передвищої освіти контрольної групи та у 5 (21,7%) здобувачів фахової передвищої освіти експериментальної групи наявний задовільний рівень; і лише у 4 (17,4%) здобувачів фахової передвищої освіти контрольної групи і 6 (26,1%) здобувачів фахової передвищої освіти наявний високий рівень сформованості культури здоров'язбереження.

Аналогічне моніторингове дослідження проведене на базі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» зі здобувачами вищої освіти 2 курсу дозволило визначити наступні дані сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти: більшість здобувачів вищої освіти як контрольної групи так і експериментальної 11 (47,8%), продемонстрували низький рівень сформованості культури здоров'язбереження; у 8 (34,8%) здобувачів вищої освіти контрольної групи та у 6 (26,1%) здобувачів вищої освіти експериментальної групи наявний задовільний рівень; і лише у 4 (17,4%) здобувачів вищої освіти контрольної групи і 6 (26,1%) здобувачів вищої освіти експериментальної групи наявний високий рівень сформованості культури здоров'язбереження.

Проведене моніторингове дослідження на базі Університету Ушинського та Комунального закладу «Одеський педагогічний фаховий коледж» довело недостатню сформованість компонентів культури здоров'язбереження компонентів у переважній більшості здобувачів фахової передвищої, так і здобувачів вищої освіти 2 курсу. Аналіз освітньо-професійних програм «Дошкільна освіта. Логопедія в закладах дошкільної освіти», «Дошкільна освіта. Практична психологія в закладах дошкільної освіти» першого (бакалаврського) рівня спеціальності Дошкільна освіта та освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності Дошкільна освіта дозволив зупинити увагу на обов'язкових компонентах, що сприяють формуванню культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта» підготовки фахового молодшого бакалавра: ОК 4. Інформаційні технології та технічні засоби 3 кредити /7,8 семестр; ОК 5. Фізичне виховання 5 кредитів /5,6,7 семестр; ОК 6. Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку з основами медичних знань 3 кредити/1,2 семестр; ОК 7.

Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці в галузі 3 кредити/3,4 семестр; ОК 8. Загальна психологія 3 кредити /3,4 семестр; ОК 10 Педагогіка (Вступ до спеціальності) 7 кредитів /4,5,6,7,8 семестр; ОК 17 Методика ознайомлення дітей з природним та соціальним довкіллям дітей дошкільного віку 5 кредитів/5,6,7 семестр; ОК 18. Методика фізичного виховання 3 кредити/5,6 семестр.

Освітньо-професійні програми «Дошкільна освіта. Логопедія в закладах дошкільної освіти», «Дошкільна освіта. Практична психологія в закладах дошкільної освіти» першого (бакалаврського) рівня спеціальності Дошкільна освіта: ОК 04 Безпека життєдіяльності 3 кредити / 2 семестр; ОК 07 Анатомія, вікова фізіологія і патологія розвитку дитини 5 кредитів / 1,2 семестр; ОК 08 Психологія 5 кредитів/1,2 семестр; ОК 09 Інформаційно-комунікаційні технології у дошкільній освіті 3 кредити/ 2 семестр; ОК 10 Вступ до спеціальності 3 кредити / 1 семестр; ОК 13 Загальна та дошкільна педагогіка/курсова робота 8 кредитів/ 2,3,4 семестр; ОК 15 Теорія та технологія валеологічної освіти дітей дошкільного віку 3 кредити / 5 семестр; ОК 16 Теорія та методика ознайомлення дітей з природою у закладах дошкільної освіти 3 кредити / 3 семестр; ОК 18 Теорія та методика фізичного виховання дітей у ЗДО 3 кредити / 4 семестр. Як бачимо з аналізу освітньо-професійних програм, низький рівень у більшості респондентів закладів фахової передвищої та вищої освіти зафіксований у зв'язку з пізнішим викладом більшості освітніх компонентів що сприяють формуванню їх культури здоров'язбереження. Звернемо увагу і на те, що навчальна дисципліна «Теорія та технологія валеологічної освіти дітей дошкільного віку» викладається тільки на базі університетської програми.

Зупинимося на аналізі даної програми і проведемо повторний моніторинг зі здобувачами вищої освіти після її вивчення. Метою даної навчальної дисципліни є формування у майбутніх педагогів дошкільної освіти компетентностей, що забезпечують виховання у дітей раннього і дошкільного віку здоров'язбережувальної компетентності, дбайливого ставлення до власного здоров'я і навичок здорового способу життя.

Очікувані результати навчання дисципліни, здобувачі вищої освіти будуть знати: сутність і мету здоров'язбереження дітей раннього та дошкільного віку; закономірності формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя і здоров'язбережувальної поведінки як основи валеологічної культури особистості; сутність, механізми та чинники здоров'я дитини, форми, методи і технології формування у дітей дошкільного віку здоров'язбережувальної компетентності; особливості планування освітнього процесу та складання авторської програми здоров'язбереження дітей дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами; вміти: використовувати здоров'язбережувальні та цифрові технології в роботі з дітьми, виявляти і оцінювати їх ефективність; організувати безпечний та комфортний освітній здоров'язбережувальний простір; проєктувати психолого-педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів щодо пропаганди здорового способу життя та здоров'язбереження дітей; застосувати цифрові технології для популяризації здорового способу життя (онлайн-блоги, відеолекції, інтерактивні презентації, комп'ютерні ігри); здійснювати самоконтроль за власним фізичним та психічним станом, раціональним використанням часу для навчання, роботи, відпочинку та фізичної активності «work-life balance»; здійснювати корекцію своєї діяльності для збереження та зміцнення здоров'я (О.Листопад, І.Мардарова, Н.Гуданич, 2023).

Формування культури здоров'язбереження здобувачів вищої освіти проводилось засобами інноваційно-цифрового простору університету. Були використані наступні практично-творчі завдання для майбутніх педагогів дошкільної освіти з метою формування їх культури здоров'язбереження:

- цифровий моніторинг здоров'я та самопочуття – майбутні педагоги дошкільної освіти вчилися використовувати мобільні застосунки для самоконтролю фізичного та психоемоційного стану (наприклад, Google Fit, MyFitnessPal, Headspace

тощо); ввели електронний щоденник здоров'я, у якому записували дані про рівень власної активності, дотримання режиму дня тощо.

- розробка мультимедійних матеріалів – створення інтерактивних презентацій, інфографік, комп'ютерних ігор на тему здоров'язбережувальної поведінки дітей дошкільного віку, розробка коротких анімацій або відеороликів у сервісах Canva, Powtoon чи Renderforest для популяризації здорового способу життя, створення електронного дидактичного посібника для вихователя, інформаційних бюлетенів або буклетів для батьків, оформлення сторінки сайту закладу дошкільної освіти тощо.

- онлайн-тренінги, вебінари, гайди – проведення Zoom-конференцій або Microsoft Teams-зустрічей на тему «Як формувати здоров'язбережувальну компетентність у дітей», «Здоров'язбережувальний простір ЗДО», «Здоров'язбережувальні технології в роботі з дітьми» організація онлайн-дискусій щодо стресостійкості та психоемоційного благополуччя педагога дошкільної освіти; перегляд освітніх гайдів «Відновлення ментального здоров'я та підвищення стресостійкості дієвими техніками самодопомоги»; «Психологічна підтримка дітей під час війни»; «Загальні стратегії самодопомоги» тощо (Дія. Освіта, 2025);

- моделювання освітніх ситуацій – використання віртуальної або доповненої реальності (VR/AR) для створення симуляційних занять із формування здоров'язбережувальних навичок у дітей; розробка сценаріїв занять із використанням інтерактивних дошок (Padlet, Jamboard) для формування у дітей культури здорового способу життя;

- цифрові платформи для активного навчання – використання Google Classroom, офіс 365 або Moodle для створення онлайн-курсів із тематики здоров'язбереження; розробка інтерактивних тестів у Kahoot!, Quizizz або Mentimeter для самоперевірки знань із питань здорового способу життя;

- організація челленджів – проведення флешмобів «День без гаджетів», «Тиждень активного руху», «Кібергігієна» підбиття підсумків у соцмережах або внутрішніх платформах університету; впровадження системи нагород (бейджі, сертифікати) за виконання завдань, пов'язаних із підтримкою фізичного та психічного здоров'я.

- практичні кейси з аналізу ситуацій – аналіз реальних кейсів, пов'язаних із запобіганням професійному вигоранню педагогів дошкільної освіти; розгляд типових проблемних ситуацій у закладах дошкільної освіти та розробка алгоритмів дій із використанням здоров'язбережувальних та цифрових технологій.

Здобувачі вищої освіти розробляли авторські програми здоров'язбереження для дітей дошкільного віку та методичні матеріали профілактичного змісту для батьків. Наведемо приклади проєктів авторських програм здоров'язбереження дітей дошкільного віку з використанням цифрових інструментів: «Здоров'я в русі: цифрова фізкультура для дошкільнят» – використання мобільних додатків та відео, інтерактивні ігрові вправи з елементами доповненої реальності (AR); «Казковий світ здоров'я» – створення інтерактивних казок у форматі анімаційних відео та презентацій; використання цифрових платформ (Canva, Book Creator) для розробки здоров'язбережувальних історій; «Віртуальна подорож у країну здоров'я» – створення квестів та вікторин у Google Forms, Kahoot!; «Чисті ручки – здорові діти»: мультимедійні навчальні відео та інтерактивні презентації з основ гігієни; «Релакс та емоційний баланс: цифрова арт-терапія» – використання ютуб-каналів для релаксації та медитації у роботі з дошкільниками, створення цифрових розмальовок та вправ на емоційне розвантаження за допомогою Canva або Scratch; «Цифрові ігри для здорового харчування» – розробка освітніх інтерактивних ігор у LearningApps або Scratch для знайомства із правилами здорового харчування, традиціями національної кухні, використання відео-конференцій для створення віртуальних кулінарних майстер-класів; «Безпека вдома та в дитячому

садку» – створення інтерактивних відео та тестів на платформі EdPuzzle для навчання дітей основам безпеки, використання VR- або AR-технологій для моделювання безпечного середовища.

Отже, інноваційно-цифровий простір відіграє важливу роль у формуванні культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти, оскільки він забезпечує доступ до сучасних технологій, які сприяють усвідомленому ставленню до власного здоров'я та здоров'я дитини.

Проведений прикінцевий моніторинг зі здобувачами вищої освіти експериментальної групи після упровадження в роботу з ними навчальної дисципліни «Теорія та технологія валеологічної освіти дошкільників» засвідчив підвищення рівнів сформованості їх культури здоров'язбереження. У більшості респондентів 10 (43,5%) експериментальної групи наявний високий рівень, в контрольній групі даний рівень зафіксовано лише у 7 (30,4%) здобувачів вищої освіти; задовільний рівень продемонстрували 8 (34,8%) здобувачів вищої освіти експериментальної групи і контрольної групи; на низькому рівні сформованості культури здоров'язбереження залишилося 8 (34,8%) здобувачів вищої освіти контрольної групи і лише 5 (21,7%) здобувачів вищої освіти експериментальної групи. Аналіз порівняльних даних моніторингу рівнів сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів на констатувальному і прикінцевому етапах подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Рівні сформованості культури здоров'язбереження на констатувальному і прикінцевому етапах

Група	Рівні сформованості					
	Констатувальний етап			Прикінцевий етап		
	ВР	ЗР	НР	ВР	ЗР	НР
Експериментальна	26,1	26,1	47,8	43,5	34,8	21,7
Контрольна	17,4	34,8	47,8	30,4	34,8	34,8

Задля визначення достовірності результатів моніторингу здобувачів вищої освіти був застосований критерій χ^2 . Розрахунок критерію χ^2 між двома розподілами рівнів сформованості культури здоров'язбереження на констатувальному (початковому) і прикінцевому етапах дослідження потрібен був для оцінки значущості змін у цих розподілах. Розрахунок критерію χ^2 давав змогу науково обґрунтовано оцінити, чи відбулося суттєве покращення рівня сформованості культури здоров'язбереження після впровадження заходів, а не просто випадкове коливання показників. Отже, критерій χ^2 дозволяє об'єктивно оцінити, чи спостережувані відмінності в даних є результатом випадковості чи мають статистичне підґрунтя.

Нульова гіпотеза (H_0): між початковим і кінцевим розподілом рівнів сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти немає статистично значущої різниці (зміни випадкові). Альтернативна гіпотеза (H_1): між розподілами рівнів сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти є суттєва відмінність (зміни не випадкові, а є результатом впливу).

Отримане значення χ^2 порівнювалося з критичним значенням з розподілу χ^2 з

відповідними ступенями свободи (критичні значення χ^2 при $v = 3$), розраховане значення в експериментальній групі перевищувало критичне, нульову гіпотезу (H_0) було відкинуто, що свідчить про статистично значущу різницю між розподілами в експериментальній групі на констатувальному і прикінцевому етапах дослідження. В контрольній групі статистично значимих відмінностей між двома розподілами рівнів сформованості культури здоров'язбереження на констатувальному і прикінцевому етапах не було виявлено була прийнята нульова гіпотеза (H_0), а альтернативна гіпотеза (H_1) була відкинута. Доведено статистичну значущість позитивних зрушень у сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Висновки. Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що мультирівневий підхід передбачає взаємодію на різних рівнях: макрорівень (державний), мезорівень (регіональний та інституційний), мікрорівень. У Європі така модель успішно функціонує в рамках стратегії ВООЗ «Здоров'я-2020» та програми «Школи здоров'я». Мультирівневий підхід до здоров'язбереження в освіті – це ключовий інструмент для формування здорового суспільства.

2. Сформованість культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти складається з наступних компонентів: когнітивно-інформаційний компонент, мотиваційно-ціннісний компонент, діяльнісно-творчий компонент, оцінювально-рефлексивний компонент. На підставі визначених компонентів та показників схарактеризовано рівні сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти: високий, задовільний, низький.

3. Доведено статистичну значущість позитивних зрушень у сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти після упровадження навчальної дисципліни «Теорія та технологія валеологічної освіти дітей дошкільного віку».

Перспективи подальших досліджень. Перспективу подальших наукових розвідок убачаємо в описі моделі реалізації педагогічних умов формування культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Башавець Н. А. Теоретико-методичні засади формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації студентів вищих економічних навчальних закладів: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2012. 555 с.

2. Бедрень Р. В. Педагогічні умови виховання культури здоров'я дітей дошкільного віку в різновікових групах: дис... канд. пед. наук: 13.00.08. Одеса, 2017. 276 с.

3. *Близнюк Т.* Цифрові інструменти для онлайн і офлайн навчання: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 64 с.

4. Бобрицька В. І. Теоретичні і методичні основи формування здорового способу життя у майбутніх учителів у процесі вивчення природничих наук : дис.... доктора пед. наук: 13.00.04. Київ, 2006. 470 с.

5. Бутенко В. Г. Підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності: автореф. дисерт. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук: 13.00.04. Суми, 2018. 23 с.

6. Васильченко Л. В., Шацька Н. М. Досвід реалізації дистанційного навчання в умовах пандемії. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету»*. 2021. № 10. С. 43–55.

7. Вертипорох Д. Дидактичні умови застосування мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. Випуск LIX. Слов'янськ. 2012. С. 82–90.
8. Відновлення ментального здоров'я та підвищення стресостійкості дієвими техніками самопомоги: освітній гайд. *Дія. Освіта: портал*. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/guides/restoring-mental-health-and-increasing-resilience-with-effective-self-help-techniques> (дата звернення 16.02.2025)
9. Вінарчук Н. М. Підготовка майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної освіти.. дис... на здобуття ступеня доктора філософії: 011«Освіта/Педагогіка». Львів, 2024. 362 с.
10. Власенко Н. О. Дистанційне навчання: Україна і світ. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2019. № 20. С. 29–37.
11. Гевко І. В. Використання сучасних інформаційних технологій – основа професійного зростання педагога. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 139. С. 53–60.
12. Гнізділова О. А. Професійна підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей дошкільного віку. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2014. Вип. 65. С. 231-237.
13. Завидівська Н. Н. Професійно-прикладні основи формування здорового способу життя студентів вищих навчальних закладів економічного профілю: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2002. 230 с.
14. Загальні стратегії самопомоги: освітній гайд. *Дія. Освіта: портал*. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/guides/general-self-help-strategies> (дата звернення 16.02.2025)
15. Закон України «Про вищу освіту» (документ 1556-VII, чинний, поточна редакція – від 01.01.2025). *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 16.02.2025)
16. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (документ 2745-VIII, чинний, поточна редакція —від 17.11.2024). *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення 16.02.2025)
17. Замрозевич-Шадріна С. Р., Вікторова Л. В., Єфімов Д. В Проблема здоров'язбереження здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Випуск 43. С. 105-109.
18. Іонова О. М., Лукьянова Ю. С. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*: монографія / за редакцією проф. Єрмакова С. С. Харків: ХДАДМ, 2009. №1. С.69–72.
19. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Підготовка студентів до валеолого-педагогічної діяльності в умовах ЗДО: теоретичний і практичний аспекти *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*: збірник наукових праць. Педагогічні науки. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2023. Вип. 64. С. 111–123.
20. Листопад О. А., Мардарова І. К., Листопад Н. Л. Особливості застосування мультимедійних технологій в процесі формування цифрової культури здобувачів вищої і фахової передвищої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Педагогічні науки. 2024. Вип. 4 (56). С. 24–33.
21. Нестеренко В. В. Підготовка майбутніх педагогів до виховання у дошкільників навичок здорового способу життя: автореф. дисерт. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2003. 21 с.
22. Проекти, у яких центр громадського здоров'я є реципієнтом. *Центр громадського здоров'я МОЗ України*. URL: <https://phc.org.ua/pro-centr/proekti/proekti-u-yakikh-cgz-e-recipientom> (дата звернення 16.02.2025)

23. Психологічна підтримка дітей під час війни: освітній гайд. *Дія. Освіта: портал*. URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/guides/psihologicna-pidtrimka-ditej-pid-cas-vijni> (дата звернення 16.02.2025)
24. Рибалко Л. М. Здоров'я та здоров'язбереження як наукова проблема. *Здоров'язбережувальні технології в освітньому середовищі*: монографія/ [за заг. ред. Л.М. Рибалко]. Тернопіль: Осадца В. М., 2019. С. 8–14.
25. Rossin-Slater Maya Promoting Health in Early Childhood. *Policies to Promote Child Health*. 2015. Vol. 25 N 1. P. 35-64.

References

1. Bashavets, N. A. (2012) *Teoretyko-metodychni zasady formuvannya kul'tury zdorov'yazberezhennya yak svitohlyadnoyi oriyentatsiyi studentiv vyshchyykh ekonomichnykh navchal'nykh zakladiv* [Theoretical and methodological foundations of the formation of a culture of health care as a worldview orientation of students of higher economic educational institutions]. (Doctor of Science Dissertation). Odesa, 2012, 555. [In Ukrainian].
2. Bedran, R.V. (2017) *Pedahohichni umovy vykhovannya kul'tury zdorov'ya ditey doshkil'noho viku v riznovikovykh hrupakh* [Pedagogical conditions for educating preschool children's health culture in groups of different age]. (Candidate's thesis). Odesa, 226. [In Ukrainian].
3. Bliznyuk, T. (2021) *Tsyfrovi instrumenty dlya onlayn i oflayn navchannya* [Digital tools for online and offline learning: educational and methodological guide]. Ivano-Frankivsk: Prykarpattia National University named after Vasyl Stefanyk, 64 [in Ukrainian].
4. Bobrytska, V. (2006) *Teoretychni i metodychni osnovy formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya u maybutnikh uchyteliv u protsesi vyvchennya pryrodnychyykh nauk* [Theoretical and methodological foundations of the formation of a healthy lifestyle among future teachers in the process of studying natural science]. (Doctor of Science Dissertation). Kyiv, 470 [in Ukrainian].
5. Butenko V. H. (2018) *Pidhotovka maybutnikh pedahohiv do formuvannya zdorov'yazberezhuval'noyi kompetentnosti doshkil'nykiv zasobamy ihrovoyi diyal'nosti* [Training future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity] (Candidate's thesis). Sumy. 23. [In Ukrainian].
6. Vasylchenko, L. V. & Shatska, N. M. (2021) *Dosvid realizatsiyi dystantsiynoho navchannya v umovakh pandemiyi* [The experience of implementing distance learning in the conditions of a pandemic]. *Elektronne naukove fakhove vydannya «Vidkryte osvityne sseredovyshche suchasnoho universytetu»*. – *Electronic scientific publication "Open educational e-environment of a modern university"*. 10, 43–55. [In Ukrainian].
7. Vertiporoh, D. (2012). *Didaktichni umovi zastosuvannya mul'timedijnih tehnologij u navchal'nomu procesi VNZ* [Didactic conditions of application of multimedia technologies in the educational process of higher educational institutions]. *Gumanizacija navchal'no-vihovnogo procesu – Humanization of the educational process*. Vipusk LIX, Slovjansk, 82–90 [in Ukrainian].
8. *Vidnovlennya mental'noho zdorov'ya ta pidvyshchennya stresostiykosti diyevymy tekhnikamy samodopomohy: osvityniy hayd* [Restoring mental health and increasing stress resistance through effective self-help techniques: an educational guide]. *Diya. Osvita: portal*. – *Action. Education: portal*. URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/guides/restoring-mental-health-and-increasing-resilience-with-effective-self-help-techniques> (access date 02/16/2025) [in Ukrainian].
9. Vinarchuk, N. M. (2024) *Pidhotovka maybutnikh vykhovateliv do zdorov'yazberezhuval'noyi diyal'nosti v zakladakh doshkil'noyi osvity* [Preparation of future educators for health-preserving activities in preschool education institutions]. (Doctor of Science Dissertation). Lviv, 2024. 362 [in Ukrainian].

10. Vlasenko, N. O. (2019). *Dystantsiine navchannia: Ukraina i svit* [Distance learning: Ukraine and the world]. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii – Aesthetics and ethics of pedagogical action*, 20. 29–37 [in Ukrainian].
11. Hevko, I. V. (2018). *Vykorystannia suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii – osnova profesiinoho zrostannia pedahoha* [The use of modern information technology – the basis of professional growth of teachers]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. T. H. Shevchenka. Seriya : Pedagogichni nauky – Herald of the Chernihiv National Pedagogical Herald of the Chernihiv National Pedagogical University named after T. G. Shevchenko*, 151 (2), 10-14 [in Ukrainian].
12. Gnizdilova, O.A. (2014) *Profesiyna pidhotovka maybutnikh vykhovateliv do formuvannya zdorov"yazberezhuval'noyi kompetentsiyi u ditey doshkil'noho viku* [Training future educators to form the health – saving competence of preschool children]. *Zbirnyk naukovykh prats' Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky. – Collection of scientific works of Kherson State University. Pedagogical sciences*. 65, 231-237. [In Ukrainian].
13. Zavidivska, N. N. (2002) *Profesiyno-prykladni osnovy formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya studentiv vyshchykh navchal'nykh zakladiv ekonomichnoho profilu* [Professional-applied foundations of the formation of a healthy lifestyle of students of higher educational institutions of the economic profile]. (Candidate's thesis). Kyiv, 230. [In Ukrainian].
14. *Zahal'ni stratehiyi samodopomohy: osvitniy hayd* [General self-help strategies: an educational guide] *Diya. Osvita: portal – Action. Education: portal*. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/guides/general-self-help-strategies> (access date 02/16/2025) [In Ukrainian].
15. *Zakon Ukrayiny «Pro vyshchu osvitu»* [Law of Ukraine "On Higher Education"] (document 1556-VII, valid, current edition - dated 01.01.2025). Ofitsiynyy portal Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. – The official portal of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (date of application 02/16/2025) [In Ukrainian].
16. *Zakon Ukrayiny «Pro fakhovu peredvyshchu osvitu»* [The Law of Ukraine "On Vocational Pre-Higher Education"] (document 2745-VIII, valid, current version dated 11/17/2024). Ofitsiynyy portal Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. – The official portal of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (date of application 02/16/2025) [In Ukrainian].
17. Zamrozevych-Shadrina, S. R., Viktorova, L. V. & Yefimov, D. (2022) *Problema zdorov"yazberezheniya zdobuvachiv vyshchoyi osvity v umovakh dystantsiynoho navchannya* [In The problem of health care of students of higher education in the conditions of distance education]. *Innovatsiyna pedahohika. – Innovative pedagogy*, 43, 105–109 [In Ukrainian].
18. Ionova, O. M. & Lukyanova, Yu. S. (2009) *Zdorov"yazberezheniya osobystosti yak psykholoho-pedahohichna problema. Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu: monohrafiya* [Personal health care as a psychological and pedagogical problem. Pedagogy, psychology and medico-biological problems of physical education and sports: monograph] / edited by prof. Ermakova S. Kharkiv: KhDADM, 1. 69–72 [In Ukrainian].
19. Lystopad, O. A., Mardarova, I. K. & Hudanych, N. M. (2023) *Pidhotovka studentiv do valeoloho-pedahohichnoyi diyal'nosti v umovakh ZDO: teoretychnyy i praktychnyy aspekty* [Preparation of students for valeological-pedagogical activity in the conditions of ZDO: theoretical and practical aspects] *Naukovyy visnyk Izmayil's'koho derzhavnoho humanitarnoho universytetu: zbirnyk naukovykh prats'. Pedahohichni nauky – Scientific Bulletin of Izmail State Humanitarian University: collection of scientific papers. Pedagogical sciences*, Izmayil: RVV IDHU, 64, 111–123. [In Ukrainian].

20. Lystopad, O. A., Mardarova, I. K. & Lystopad, N. L. (2024) *Osoblyvosti zastosuvannya mul'tymediynykh tekhnolohiy v protsesi formuvannya tsyfrovoyi kul'tury zdobuvachiv vyshchoyi i fakhovoyi peredvyshchoyi osvity* [Peculiarities of the use of multimedia technologies in the process of forming the digital culture of applicants for higher and professional pre-higher education]. *Visnyk Hlukhivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Pedahohichni nauky. - Bulletin of the Oleksandr Dovzhenko Glukhiv National Pedagogical University. Pedagogical Sciences.* 4 (56). 24–33. [In Ukrainian].
21. Nesterenko, V.V. (2003) *Pidhotovka maybutnikh pedahohiv do formuvannya u ditey doshkil'noho viku navychok zdorovoho sposobu zhyttya* [Preparation of future pedagogues to training of skills of healthy way of life by pre-school children]. (Candidate's thesis). Odesa. 21. [In Ukrainian].
22. *Proyekty, u yakykh tsentr hromads'koho zdorov'ya ye retsypiyentom* [Projects in which the public health center is a recipient]. *Tsentr hromads'koho zdorov'ya MOZ Ukrayiny – Public Health Center of the Ministry of Health of Ukraine.* URL: <https://phc.org.ua/pro-centr/proekti/proekti-u-yakikh-cgz-e-recipientom> (application date 02/16/2025) [In Ukrainian].
23. *Psykhologichna pidtrymka ditey pid chas viyny: osvitniy hayd* [Psychological support for children during the war: an educational guide]. *Diya. Osvita: portal – Action. Education: portal.* URL: <https://osvita.diia.gov.ua/guides/psihologicna-pidtrimka-ditej-pid-cas-vijni> (access date 02/16/2025) [In Ukrainian].
24. Rybalko, L. M. (2019) *Zdorov'ya ta zdorov'yazberezhennya yak naukova problema. Zdorov'yazberezhival'ni tekhnolohiyi v osvith'omu seredovyshchi: monohrafiya* [Health and health care as a scientific problem. Health-saving technologies in the educational environment: a monograph]/ [in general ed. L.M. Rybalko]. Ternopil: Osadtsa V. M., 8–14.
25. Rossin-Slater Maya Zmitsnennya zdorov'ya v rann'omu dytynstvi [Promoting Health in Early Childhood]. *Policies to Promote Child Health.* 2015. Vol. 25 N 1. P. 35-64. [in English].

АНОТАЦІЯ

Відповідно до законодавства та сучасних підходів здоров'язбереження в закладах від дошкільної до вищої освіти пріоритетом є формування особистості майбутнього педагога шляхом утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних освітніх умовах. Отже, перед керівниками закладів освіти постає проблема упровадження необхідних умов для організації сучасного інноваційно-цифрового простору, зміцнення спортивно-оздоровчої бази, створення належних умов для оздоровлення, для занять масовим спортом, проведення організаційних, просвітницьких, наукових, спортивних, оздоровчих та інших заходів формування культури здоров'язбереження та дотримання здорового способу життя педагогів. Мета статті: розробка компонентів та показників сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти, розробка методики формування культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти в інноваційно-цифровому просторі. Мультирівневий підхід до здоров'язбереження в освіті – це ключовий інструмент для формування здорового суспільства. Європейський досвід показує, що системна робота на всіх рівнях дає позитивні результати. Україна має потенціал для впровадження подібних моделей, але потребує більш глибокої інтеграції міжнародних практик, підтримки держави та активної участі громад. Задля визначення рівнів сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти узагальнено результати проведеного моніторингового дослідження та використано методи статистичного аналізу. Сформованість культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти складається з наступних компонентів: когнітивно-інформаційний компонент,

мотиваційно-ціннісний компонент, діяльнісно-творчий компонент, оцінювально-рефлексивний компонент. На підставі визначених компонентів та показників схарактеризовано рівні сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти: високий рівень (глибокі знання про здоров'я, здоров'язбережувальні технології та цифрову гігієну, стійка мотивація до здорового способу життя, активного застосування здоров'язбережувальних технологій та цифрових інструментів, висока рефлексивність); задовільний рівень (достатні знання, але вибіркоче застосування здоров'язбережувальних технологій та цифрових інструментів у процесі розробки авторських програм здоров'язбереження, нестабільна мотивація, здатність до корекції своєї діяльності для збереження та зміцнення здоров'я, рівня розвитку саморефлексії); низький рівень (недостатні знання, слабка мотивація, несистематичне використання здоров'язбережувальних методів та цифрових інструментів, низька рефлексивність, відсутність настанови до корекції своєї діяльності для збереження та зміцнення здоров'я, рівня розвитку саморефлексії). Оригінальність: розроблена методика формування культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти. Формування культури здоров'язбереження здобувачів вищої освіти проводилось засобами інноваційно-цифрового простору університету. Доведено статистичну значущість позитивних зрушень у сформованості культури здоров'язбереження майбутніх педагогів дошкільної освіти після упровадження навчальної дисципліни «Теорія та технологія валеологічної освіти дітей дошкільного віку».

Ключові слова: *культура здоров'язбереження, майбутні педагоги, дошкільна освіта, формування культури здоров'я, інноваційно-цифровий простір, методика формування, компоненти культури здоров'язбереження, показники сформованості, професійна підготовка, здоров'язбережувальні технології, мультирівневий підхід.*

*Надійшло до редакції 5.08.25
Дозволено до друку 20.08.25*

Наукове видання

Науковий вісник
Ізмаїльського державного
гуманітарного університету

Серія: Педагогічні науки

Випуск 72

Збірник наукових праць

Українською та англійською мовами

*Зважаючи на свободу наукової творчості,
редколегія приймає до друку статті тих авторів, думки яких не в усьому поділяє.
Відповідальність за достовірність матеріалів, фактів та їх оформлення несуть
автори публікацій.*

*Редакційна колегія має право редагувати та скорочувати текст.
У разі передруку посилання на «Науковий вісник Ізмаїльського державного
гуманітарного університету» обов'язкове.*

Англомовний супровід збірника: *Олейнікова Г.О.*
Верстка і дизайн: *Марков С.П.*

Матеріали збірника розміщено на офіційному сайті ІДГУ за адресою: <http://idgu.edu.ua>

Підписано до друку 23.09.2025. Формат 60x90/8.
Ум. друк. арк. 27,8. Обл.-вид. арк. 18,3. Тираж 100 прим. Зам. № 626

*Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Ізмаїльського державного гуманітарного університету*

Адреса: 68610, Одеська обл., м. Ізмаїл, вул. Рєпіна, 12, каб. 208
Тел.: (04841) 4-82-42
E-mail: nauka_idgu@ukr.net